

Педагогічна освіта

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18652980>

Проблема готовності викладача до інноваційної діяльності в сучасних умовах

Кочубей Алла Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м.Рівне, вул. Соборна, 11, 33028 Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6425-5411>

Сокаль Валентина Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри суспільних
дисциплін, Національний університет водного
господарства та природокористування, м.Рівне, вул. Соборна, 11, 33028 Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-4542>

Олексін Юрій Петрович

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри суспільних дисциплін,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м.Рівне, вул. Соборна, 11, 33028, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6688-5193>

Якубовська Світлана Святославівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін,
Національний університет водного
господарства та природокористування, м.Рівне, вул. Соборна, 11, 33028, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7634-8164>

Прийнято: 02.02.2026 | Опубліковано: 16.02.2026

Анотація: *Обрана проблема готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури актуалізована новітніми викликами, адже спрямованість науково-педагогічного працівника на розвиток своїх професійних здібностей та досягнення вищих результатів є необхідною умовою набуття досвіду впровадження інноваційної діяльності.*

Сучасна освітня парадигма ґрунтується на всебічному розвитку особистості впродовж всієї професійної діяльності. Постає нагальна проблема розроблення і впровадження інноваційних технологій управління розвитком науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти як основних осередків продукування висококваліфікованих фахівців різних спеціальностей. Професійний розвиток викладачів прямо пропорційний успішній підготовці здобувачів вищої освіти в аспірантурі, вагомую складовою якої є готовність майбутнього викладача до інноваційної діяльності, що на сьогодні є проблемою, яка є недостатньо вивченою і потребує дослідження.

Мета. *Відповідно метою статті є вивчення проблеми готовності майбутнього викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури. У відповідності до мети дослідження нами визначено такі завдання дослідження: здійснити аналіз теоретичних основ готовності викладача до інноваційної діяльності; виокремити особливості готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури; провести експериментальне дослідження готовності науково-педагогічного працівника до інноваційної діяльності в умовах аспірантури в рамках освітнього моніторингу як системи організації збору, збереження, обробки й поширення інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне спостереження за її станом і прогнозування її розвитку, адже процес реформування вищої освіти України на тлі сьогодення спрямований на*

студентоцентризм, що передбачає нові підходи у підготовці студентської молоді у закладах вищої освіти

Методи. Для досягнення поставленої мети і вирішення задекларованих завдань нами використовувалися такі методи, як теоретичні: аналіз, синтез, порівняння, систематизація, класифікація, узагальнення педагогічної наукової літератури; конкретно-пошуковий – для пояснення та узагальнення опрацьованих матеріалів – формулювання висновків, а також послуговувалися такими методами освітнього моніторингу, як анкетування, опитування, які дають хороший результат при вивченні якості освітнього процесу.

Висновки. Результати дослідження засвідчили, що аспіранти вважають готовність до інноваційної діяльності однією з важливих якостей науково-педагогічного працівника, показником успішності його як професіонала, а також вважають, що інноваційні педагогічні технології мають багато переваг, проте їх застосування потребує ретельної підготовки та врахування можливих недоліків.

Ключові слова: інноваційна діяльність, науково-педагогічний працівник, моніторинг.

The problem of teacher readiness for innovative activity in modern conditions

Kochubey Alla Volodymyrivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Disciplines, National University of Water Management and Environmental Management, Rivne, Soborna St., 11, 33028 Ukraine, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-6425-5411>

Sokal Valentyna Anatoliivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Acting Head of the Department of Social Disciplines, National University of Water Management and Environmental Management, Rivne, Soborna St., 11, 33028 Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-4542>

Oleksin Yuriy Petrovych

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Disciplines, National University of Water Management and Environmental Management, Rivne, Soborna, 11, 33028, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6688-5193>

Yakubovska Svitlana Sviatoslavivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Disciplines, National University of Water Management and Environmental Management, Rivne, Soborna St., 11, 33028, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7634-8164>

Abstract: *The selected problem of a teacher's readiness for innovative activity in postgraduate studies is actualized by the latest challenges, because the orientation of a scientific and pedagogical worker to the development of his professional abilities and to achieving higher results is a necessary condition for gaining experience in implementing innovative activity.*

The modern educational paradigm is based on the comprehensive development of the individual throughout his professional activity. There is an urgent problem of developing and implementing innovative technologies for managing the development of scientific and pedagogical workers of higher education institutions as the main centers for producing highly qualified specialists in various specialties. The

professional development of teachers is directly proportional to the successful preparation of higher education applicants in postgraduate studies. The problem of a future teacher's readiness for innovative activity in postgraduate studies is insufficiently studied and requires research.

Purpose. *Accordingly, the purpose of the article is to study the problem of readiness of a future teacher for innovative activity in postgraduate studies.*

In accordance with the purpose of the study, we have defined the following research tasks: to analyze the theoretical foundations of the readiness of a teacher for innovative activity; to identify the features of the readiness of a teacher for innovative activity in postgraduate studies; to conduct an experimental study of the readiness of a scientific and pedagogical worker for innovative activity in postgraduate studies.

The experimental study was conducted within the framework of educational monitoring as a system for organizing the collection, storage, processing and dissemination of information about the activities of the pedagogical system, which provides continuous monitoring of its state and forecasting its development, because the process of reforming higher education in Ukraine against the background of the present is aimed at student-centrism, which provides for new approaches to the training of student youth in higher education institutions

Methods. *To achieve the goal and solve the declared tasks, we used such methods as theoretical: analysis, synthesis, comparison, systematization, classification, generalization of pedagogical scientific literature; specific-search - to explain and generalize the processed materials - the formulation of conclusions, as well as such methods of educational monitoring as questionnaires, surveys, which give a good result when studying the quality of the educational process, in particular, the readiness of the teacher for innovative activity in postgraduate studies.*

Conclusions. *The results of the study showed that postgraduates consider readiness for innovative activity to be one of the important qualities of a scientific and pedagogical worker, an indicator of his success as a professional, and also that*

innovative pedagogical technologies have many advantages, but their application requires careful preparation and consideration of possible shortcomings.

Keywords: *innovative activity, scientific and pedagogical worker, monitoring.*

Постановка проблеми. Підготовка висококваліфікованих докторів філософії в сучасних умовах передбачає вдосконалення педагогічних компетентностей, адже формування принципово іншого образу вищої школи, яка б підтримувала бажання навчатися, вимагає такої організації освітнього процесу в ЗВО, яка б була для кожного здобувача вищої освіти ресурсом професійного і особистісного розвитку відповідно до індивідуальних можливостей.

Одним із шляхів здійснення таких завдань є інноваційна професійна діяльність викладача, яка в процесі навчання в аспірантурі потребує відповідної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питання впровадження інноваційних підходів до розвитку ключових компетентностей майбутніх фахівців присвячені праці вітчизняних науковців.

Інноваційну педагогічну діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти досліджували Л.І.Нічуговська[7], Л.М Ніколенко[7], розглядаючи теоретико-методологічні основи інноваційних напрямів щодо формування життєтворчої компетентності здобувача освіти, що ґрунтуються на студентоцентрованому підході та спрямовані на інтеграцію в єдиний європейський освітній простір. Інноваційність розвитку вищої педагогічної освіти розглядає Л.Л. Хоружа[8]. Праці С.О. Лисенко [12], Л.В. Суліми [12], М.А. Швець [12] присвячені інноваційним підходам до розвитку ключових компетентностей студентів у закладах вищої освіти, а саме, методам контекстного, імітаційного, проблемного, модульного, дистанційного засвоєння знань. О.В. Хаустова [16], спираючись на нормативно-правові та теоретично-наукові основи інноваційної професійної діяльності, її специфіку в закладі вищої

освіти, досліджувала доцільність внесення змін у мету, зміст, методи, форми навчання та виховання, організацію спільної діяльності викладачів та студентів; створення інноваційних освітніх продуктів і проєктів в процесі формування готовності майбутніх педагогів вищої школи до інноваційної професійної діяльності. На основі вивчення особливостей професійної праці викладачів,

Л.В. Козак [12] запропонувала визначення сутності та структури інноваційної професійної діяльності викладача ЗВО як цілеспрямовану творчу діяльність зі створення, освоєння, застосування і поширення актуальних, соціально значимих новацій у педагогічній системі ЗВО (ідеї, принципи, зміст, форми, методи, засоби, технології навчання, виховання та управління) з метою позитивного розвитку всієї системи та окремих її складових; Ю.Г. Новгородська [15] уточнює сутність і характеристику основних понять, зокрема «готовність», «професійна готовність», «готовність до інноваційної діяльності». В.В. Галушак [2] в своїх працях розкриває такі аспекти інноваційної діяльності сучасного викладача ЗВО, як спрямованість інноваційної діяльності педагогів на розвиток у студентів потреби у використанні інноватики у своїй професійній діяльності, що реалізується шляхом поетапного засвоєння психолого-педагогічних, методичних та спеціальних знань про особливості використання інновацій у професійній діяльності, інтегрованих у зміст професійної підготовки та оволодіння студентами вміннями використовувати інновації, а також передбачає інтеграцію теоретичних та практичних видів роботи інноваційного спрямування. Структуру, критеріальний апарат, діагностичний інструментарій готовності педагога до інноваційної діяльності окреслено в дослідженнях В.Желанової [6], І.Леонтьєвої [6]. Забезпечення якості професійної підготовки фахівців у галузі освіти в цифровому освітньому просторі університету вивчали О.Біляковська[1], Д.Герцюк[1]; інноваційні форми розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у системі неперервної освіти – Л.Голодюк [3].

Для визначення власного підходу та розв'язання проблеми готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури ми спиралися на дослідження Л.В. Козак [9], які присвячені інноваційним моделям навчання; інноваційним підходам до організації навчального процесу у вищій школі.

Аналіз наукової літератури засвідчив важливість та актуальність дослідження проблеми готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах розвитку сучасної вищої освіти актуальним і недостатньо дослідженим залишається питання готовності викладачів ЗВО до пошуку та впровадження інноваційних підходів і методик, які б не лише сприяли набуттю здобувачами освіти, зокрема, аспірантами, необхідних знань, але й допомагали розвивати навички критичного мислення, комунікації, співпраці, а також вміння адаптуватися до змін та вирішувати нагальні проблеми.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Відповідно метою статті є вивчення проблеми готовності майбутнього викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури.

Завданнями нашого дослідження є:

- здійснити аналіз теоретичних основ готовності викладача до інноваційної діяльності;
- виокремити особливості готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури;
- провести експериментальне дослідження готовності науково-педагогічного працівника до інноваційної діяльності в умовах аспірантури.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Нові освітні стандарти встановлюють якісно нові вимоги не лише до результатів освіти, а й до способів та умов їх отримання. Усе це є досить

актуальним і вимагає взаємопов'язаних якісних вимірювань у всіх компонентах освітньої системи.

Інноваційна діяльність педагогів спрямована на розвиток у студентів потреби у використанні інноватики у своїй професійній діяльності. Вона реалізується шляхом поетапного засвоєння психолого-педагогічних, методичних та спеціальних знань про особливості використання інновацій у професійній діяльності, інтегрованих у зміст професійної підготовки та оволодіння студентами вміннями використовувати інновації, а також передбачає інтеграцію теоретичних та практичних видів роботи інноваційного спрямування [2, с. 170].

Розвиток вищої освіти в Україні цілком залежить від інноваційних підходів, оскільки інновації є необхідним аспектом існування сучасної системи освіти.

Ступінь компетентності викладача в галузі педагогічної інноватики може бути різним, тому різним буде і рівень його готовності до інноваційної діяльності в когнітивному аспекті, адже в рамках етапу отримання нового досвіду, коли важливим складником діяльності є сприйнятливість до нових знань і, як наслідок, діяльність педагога із накопичення необхідних знань, у процесі формування готовності до інноваційної діяльності викладачу ЗВО необхідно орієнтувати на те, що:

- теоретико-методологічна грамотність викладача є одним зі значущих елементів готовності педагога до інноваційної діяльності, що визначається новим змістом професійної діяльності й новим оцінюванням освітніх результатів;
- розвиток педагогічного досвіду має бути орієнтований на постійне накопичення знань, які визначають специфіку власної педагогічної інноваційної діяльності, а також знань сучасних способів, методів та технологій професійної діяльності [12, с. 72].

Наступним компонентом готовності педагога до інноваційної діяльності є сукупність методів та способів вирішення завдань, якими володіє викладач (операційна готовність). Відповідно, уведення нового в цілі, зміст, методи та форми навчання й виховання, в організацію спільної діяльності викладача та студентів вимагає від педагога високого рівня сформованості інноваційних педагогічних умінь.

Загальний рівень готовності педагога до інноваційної діяльності залежить від рівня мотиваційної, когнітивної та операційної готовності, адже потенційні можливості якісних змін у педагогічній системі ЗВО визначається ступенем готовності кожного викладача до нововведень [2, с.170].

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», аспірант — це здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, зарахований до закладу вищої освіти або наукової установи для здобуття ступеня доктора філософії. Він поєднує навчання з науковими дослідженнями, готуючи дисертацію. Особливостями навчання в аспірантурі є те, що здобувачі III рівня освіти мають обов'язок викладати чи асистувати у викладанні. Це дає їм можливість розвивати педагогічні компетенції та ділитися своїми знаннями. А в майбутньому займатися викладацькою роботою. Відповідно в освітній програмі присутні освітні компоненти педагогічного змісту.

За допомогою освітнього моніторингу, як механізму організації збору, збереження, обробки й поширення інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне спостереження за її станом і прогнозування її розвитку, нами було проведено експериментальне дослідження готовності викладача до інноваційної діяльності в умовах аспірантури, в якому брали участь 60 здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) спеціальностей Агрономія (АГРдф-1), Архітектура та містобудування (АМдф-1), Будівництво та цивільна інженерія (БЦІдф-1), Економіка (Едф-1),

Комп'ютерні науки (КНдф-1), Маркетинг (МАРдф-1), Право (ПРдф-1), Терапія та реабілітація (ФТЕдф-1).

Для проведення експериментального дослідження була розроблена авторська анкета.

1. *На запитання №1* «Як Ви вважаєте, наскільки тепер для системи освіти України різних рівнів (середня освіта, вища освіта, аспірантура) є актуальною проблема застосування інноваційних педагогічних технологій?» ствердно усі аспіранти відповіли «Так»: «Актуально, жодна наука не стоїть на місці і розвивається. Тому проблема впровадження інновацій завжди актуальна», «На мою думку, проблема є дуже актуальною, адже українська освіта запізнюється з впровадженнями новітніх підходів. У нас лише нещодавно впровадили інтернет в освітню складову (електронні журнали, завдання), а вже потрошку настає ера штучного інтелекту, і потрібно змінювати підходи до освіти знову», «Ця проблема є надзвичайно актуальною в сучасних умовах нашого життя, оскільки традиційні методи навчання часто не відповідають сучасним потребам студентів. Важливо адаптувати освітній процес до нових викликів, таких як дистанційне навчання та цифровізація». «Інноваційні педагогічні технології важливі для всіх рівнів освіти в Україні. Вони роблять навчання цікавішим, ефективнішим і доступнішим». «На мою думку, є гостра необхідність в зміні педагогічних методів, оскільки вимоги в подачі освітнього матеріалу вирости, все важче привернути увагу та утримати її, велика кількість зовнішніх інформаційних подразників міняє здібності сприйняття та засвоєння».

2. *На запитання №2* «Чи є у вас потреба поповнити власні знання, вміння, навички щодо інноваційних технологій та інноваційної діяльності загалом?» 98% аспірантів відповіли ствердно: «Так, потреба є. Інноваційні технології постійно розвиваються, і для ефективної викладацької та наукової діяльності необхідно постійно оновлювати знання та навички». «Так. Важливо не лише знати про нові методики, а й вміти їх ефективно застосовувати в освітньому процесі». «Так, це

дозволяє мати перевагу на ринку праці. «Так, потрібно, частина моєї діяльності пов'язана з викладанням, також нові технології викладання ми використовуємо і в навчанні власних дітей». «Так. Це дозволяє ефективніше адаптуватися до змін у умовах глобалізаційних процесів та цифрової трансформації, оптимізувати робочі процеси та приймати більш обґрунтовані рішення в професійній сфері». «...технології дозволяє створювати унікальні продукти чи послуги». «...Це також дозволяє підвищувати якість послуг бізнес-школи Smart People». «...Сучасний освітній простір вимагає від майбутніх фахівців гнучкості мислення та здатності інтегрувати новітні підходи до навчального процесу, що підтверджується численними дослідженнями у сфері педагогічних інновацій».

Проте 2% аспірантів зазначили, що «інновації – це важливо, але для них це тепер не в пріоритеті». «Не впевнений. Можливо було б цікаво». «Я вважаю, що є одиниці, які дійсно роблять щось інноваційне та решта, яка намагається їх наздогнати. І чесно відношу себе до решти».

3. На запитання №3 «Чи вважаєте ви себе достатньо обізнаними з освітніми інноваційними технологіями?

54% аспірантів відповіли «Так». «На загальному рівні так, але є потреба у глибшому вивченні окремих технологій, таких як адаптивне навчання та використання штучного інтелекту. Важливо розуміти, як ці інструменти впливають на якість освіти та їх практичне застосування».

40% аспірантів відповіли «Ні» або «Недостатньо». «Я знаю, що я нічого не знаю». Проте, я маю базові знання в освітніх інноваційних технологіях, зокрема в використанні онлайн-платформ та цифрових інструментів. Проте я активно працюю над розширенням своїх знань у цій сфері і завжди прагну слідкувати за новими тенденціями. Також, я зацікавлений у вивченні освітніх інноваційних технологій і планую в майбутньому більше дізнатися про нові підходи та інструменти в освіті».

6% аспірантів зазначили, що «не знайомі навіть із застарілими технологіями».

Більшість аспірантів наголосили, що лише практичне використання і постійна потреба в практичному вирішенні освітніх завдань стимулює до постійного пошуку.

На запитання №4 «Назвіть інноваційні педагогічні технології, які з вашої точки зору є найефективнішими у роботі педагога. Чому?» аспіранти відповідали активно та давали розширені відповіді. Ми узагальнили отримані результати в таблицю (табл.1)

Як висновок, можемо навести міркування аспіранта «Усі ефективно застосовані інноваційні педагогічні технології допомагають створити більш інтерактивне, гнучке та персоналізоване середовище для навчання, що відповідає потребам сучасних студентів. Вони не тільки підвищують ефективність засвоєння матеріалу, а й сприяють розвитку важливих навичок: критичне мислення, співпраця та адаптивність. Враховуючи всі ці переваги, інноваційні технології є незамінними інструментами для сучасних викладачів.

Таблиця 1

Узагальнена таблиця найефективніших інноваційних педагогічних технологій у роботі педагога (за результатами дослідження аспірантів НУВГП 2025 року навчання)

№ з/п	Найефективніші інноваційні педагогічні технології у роботі педагога	Назва спеціальності
1.	<i>Проектне навчання</i> («здобувачі освіти, певний час досліджуючи і реагуючи на справжні, цікаві та складні питання, отримують потрібні знання та навички. Метод сприяє розвитку критичного мислення і практичних навичок»).	КНДФ
	<i>Фліп-навчання</i> (Фліп-клас) («традиційна структура заняття змінюється: здобувачі освіти спочатку вивчають новий матеріал вдома, а на заняттях відбувається його обговорення, закріплення знань та практичні завдання.	

	Цей підхід сприяє активному навчанню та розвитку критичного мислення здобувачів освіти»). <i>Гейміфікація в освіті</i> («застосування ігрових елементів і технік у навчальному процесі для створення інтерактивного та мотивуючого середовища»).	
2.	<i>Адаптивне навчання</i> «пристосування» під здібності, знання, вміння та навіть настрої і емоційний стан кожного здобувача освіти». <i>Гейміфікація</i> «може підвищувати мотивацію та залученість студентів до навчального процесу».	АГРдф
3.	<i>Інтерактивні технології</i> («дискусії, дебати, кейс-метод) – формують важливу навичку взаємодії з людьми, знання використовують на практиці, дають розуміння, що в житті немає єдиної правильної відповіді»). <i>Проектне навчання</i> «дає конкретний результат і розуміння навіщо отримувати знання та як їх ефективно застосовувати». <i>Ігрові технології</i> («гейміфікація навчання дозволяє взяти найкраще у з відео-ігор і збільшує залученість та підвищує ефективність»).	МАРд ф
4.	<i>Змішане навчання</i> («підхід поєднує переваги традиційної очної та онлайн-форми навчання. Це можливість здобувати освіти у навчальних закладах і дистанційно») <i>Інтерактивні методи</i> («підходи, які передбачають активну участь здобувачів освіти у навчальному процесі через взаємодію з педагогом, іншими здобувачами освіти та навчальними матеріалами. Основною метою таких методів є стимулювання пізнавальної діяльності, комунікативних навичок та розвиток критичного мислення»). <i>Цифрові платформи</i> («сприяють спрощенню адміністративних процесів, зменшенню бюрократичних бар'єрів та підвищенню ефективності взаємодії між громадянами і державними органами влади»).	БЦІдф
5.	<i>Ігрові механіки</i> («сукупність правил, які визначають взаємодію гравця з грою. Вона є одним із найважливіших елементів ігрового дизайну, бо від неї залежить, наскільки захопливим буде ігровий процес») <i>Соціально-емоційне навчання</i> (сприяє загальному розвитку здобувача освіти, його успіху в житті та академічних досягненнях. Впровадження програм SEL у навчальні заклади допомагає покращити соціальні навички й робить навчальний процес ефективним та гармонійним).	КНдф
6.	<i>Метод case study</i>: («дозволяє студентам аналізувати реальні чи змодельовані ситуації, що сприяє розвитку критичного мислення,	ЕКОдф

	командної роботи та вмінню приймати комплексні управлінські рішення»). <i>Problem-Based Learning</i> («стимулює самостійне вироблення знань через вирішення реальних проблем, що підвищує мотивацію та глибину розуміння матеріалу»). <i>Гейміфікація</i> («використання ігрових елементів у навчанні робить процес засвоєння матеріалу більш захоплюючим, стимулює змагання, мотивацію та активне залучення студентів»).	
7.	<i>Флін-навчання або перевернуте навчання</i> («здобувачі освіти самостійно опрацьовують теорію вдома (до прикладу, за допомогою відеозанять), а на заняття зосереджуються на практичних завданнях, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу»). <i>Онлайн-освіта та адаптивне навчання</i> – («використання інтерактивних платформ (Coursera, Udemu, Google Classroom) дозволяє персоналізувати навчальний процес і адаптувати його під можливості та потреби кожного здобувача освіти»). <i>Проектне навчання</i> («здобувачі освіти працюють над реальними проблемами та виконують практичні завдання, що сприяє розвитку навичок командної роботи, аналізу та креативного мислення»).	МАРд ф
8.	<i>Мультимедійні технології</i> («дозволяють використовувати електронний текст, графіку, анімацію, презентацію та відеоматеріали, а також інтерактивні ігри, що полегшує викладання матеріалу викладачу та сприйняття матеріалу і активність здобувача освіти у навчальному процесі»). <i>Проектне навчання</i> («надає можливість використовувати не лише знання з навчальних дисциплін, а й навчатися перемовинам, ухвалювати рішення, бути відповідальним відповідно до ролі в команді й разом трактувати результати своєї діяльності»)	БЦІдф
9.	<i>Метод самопідготовки</i> («розвиваються увага, пам'ять, мислення, мовлення, удосконалюються всі психічні процеси») <i>Метод самоорганізації в поєднанні є дискусіями</i> («сприяє формуванню здатності організувати свій час, мислення та ресурси так, щоб ефективно досягти мети»). <i>Метод майстер-класів</i> («сприяє відпрацюванню практичних навичок за різними методиками і технологіями для підвищення професійного рівня і обміну досвідом, розширення кругозору і прилучення до новітніх галузей знання»).	Адф-1
10.	<i>Інтерактивне навчання</i> («сприяє активній взаємодії між здобувачем освіти та педагогом / підвищенню мотивації та глибшому засвоєнню матеріалу»);	Едф

	<i>Ігрові технології навчання</i> («сприяє активації пізнавальної діяльності здобувачів освіти / сприяє кращому запам'ятовуванню інформації»). <i>Цифрові технології та онлайн-ресурси</i> («підвищує ефективність навчання / доступність навчання»).	
11.	<i>Змішане навчання</i> («дозволяє поєднати переваги офлайн і онлайн навчання, забезпечуючи гнучкість і доступність навчального процесу. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку самостійності у студентів»). <i>Адаптивне навчання</i> («дозволяє забезпечити індивідуальний підхід до кожного студента, надаючи матеріали, що відповідають його рівню знань та здатності до засвоєння інформації, що значно покращує результати навчання»). <i>Колаборативне навчання</i> («допомагає розвивати комунікативні навички, здатність до співпраці і роботи в команді, що є важливими компетенціями в сучасному світі; сприяє розвитку критичного мислення та творчості, оскільки здобувачі освіти навчаються аргументувати свою точку зору і враховувати думки інших»). <i>Персоналізоване навчання</i> («дозволяє кожному отримати оптимальний темп і стиль навчання, що допомагає ефективніше засвоювати матеріал і досягати кращих результатів»). <i>Віртуальна та доповнена реальність</i> («надають можливість відтворювати реальні ситуації та експерименти, що сприяє кращому розумінню складних концепцій. Покращує залученість здобувачів освіти і дозволяє їм отримувати досвід, який неможливо здобути в класичному навчальному процесі»). <i>Мобільне навчання</i> («надає гнучкість і доступність, дозволяючи здобувачам освіти навчатися в зручний для них час. Це зручний спосіб інтеграції навчання в повсякденне життя, особливо для людей, які мають обмежений доступ до традиційних класів»).	МАРд ф
12.	<i>Дизайн-мислення</i> («забезпечує засади підходу до вирішення проблем, які враховують потреби користувачів, їхній досвід та емоції»). <i>Хакатони</i> («сприяють максимально ефективному використанню часу для створення інноваційного рішення, яке може змінити технологічну сферу або стати основою для нового бізнесу»)	Едф
13.	<i>Комбіноване навчання</i> («сприяє насиченому та інтуїтивному навчанню»). <i>Проектне навчання</i> («сприяє розвитку дослідницьких компетентностей»).	ПРдф
14.	<i>Цифрові платформи та навчальні системи управління</i> («забезпечують дистанційне навчання, дозволяють зручну	БЦІдф

	комунікацію з викладачем, доступ до значної кількості навчального та методичного матеріалу»).	
	<i>Онлайн-курси</i> («сприяють наданню можливості безкоштовного або доступного навчання з багатьох дисциплін»).	
	<i>Активне та інтерактивне навчання</i> («сприяють забезпеченню розвитку та саморозвитку особистості студента на основі виявлення його індивідуальних особливостей та здібностей»).	
15.	<i>Кейс метод</i> («сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває здібності аналізувати і діагностувати проблеми, спілкуватися іноземними мовами тощо»).	АМДФ
16.	<i>STL, навчання в команді</i> («сприяють умінню будувати стратегії, спрямовані на розвиток навичок, знань і компетенцій персоналу через групову взаємодію. Основна мета — підвищення ефективності роботи колективу, зміцнення командного духу»).	ПРДФ
	<i>Навчання у співробітництві.</i> («сприяє спільній діяльності педагога та здобувачів освіти, взаєморозумінні і гуманізмі, єдності інтересів і прагнень всіх учасників навчального процесу і має за мету особистісний розвиток здобувачів освіти»).	
17.	<i>Штучний «інтелект»</i> («сприяє персоналізованому навчанню; забезпечує кращий доступ до навчання для студентів з особливими потребами; дозволяє оцінювати вирішення проблем у реальному часі; надає досвід віртуальної реальності (VR), який доступний завдяки прогресу в дослідженні штучного інтелекту в алгоритмах машинного зору під назвою SLAM (одночасна локалізація та відображення)»)	БЦІ дф

На запитання №5 «Які ви можете назвати недоліки щодо використання інноваційних педагогічних технологій?» всі аспіранти визнали, що такі недоліки є (табл.2).

Для ефективного використання таких технологій важливо забезпечити належну інфраструктуру, підготовку викладачів, а також ретельно оцінювати потреби студентів і враховувати їхні можливості».

Таблиця 2

Узагальнена таблиця основних недоліків щодо використання інноваційних педагогічних технологій (за результатами дослідження НУВГП 2025 року навчання)

<i>№ з/п</i>	<i>Основні недоліки щодо використання інноваційних педагогічних технологій</i>	<i>Тлумачення причини недоліків</i>	<i>Приклад</i>
1.	<i>Високі вимоги до технічного забезпечення.</i>	Деякі технології, як-от доповнена (AR) чи віртуальна реальність (VR), потребують дорогого обладнання, що може бути недоступним у деяких навчальних закладах.	Заклад не може придбати VR-гарнітури для всіх здобувачів освіти.
2.	<i>Проблеми з доступом до інтернету та цифровим розривом.</i>	Здобувачі освіти, особливо в сільській місцевості або з малозабезпечених сімей, можуть не мати стабільного доступу до інтернету та необхідних пристроїв для онлайн-навчання.	Деякі здобувачі освіти не можуть долучитися до дистанційних занять через відсутність комп'ютера або смартфона.
3.	<i>Перевантаження інформацією та зниження концентрації.</i>	Використання інтерактивних матеріалів може призвести до надмірного інформаційного навантаження та відволікання уваги здобувачів освіти.	Здобувачі освіти більше зацікавлені грою в освітньому застосунку, ніж засвоєнням матеріалу.
4.	<i>Залежність від технологій та ризик технічних збоїв.</i>	Проблеми з програмним забезпеченням, вірусами або оновленнями можуть ускладнити навчальний процес.	Платформа для онлайн-занять перестане працювати під час важливого заняття.
5.	<i>Високі витрати на впровадження та підтримку.</i>	Впровадження інноваційних технологій потребує значних фінансових витрат на закупівлю обладнання, програмного забезпечення, а також на навчання педагогів та технічну підтримку.	Впровадження інтерактивних дошок, віртуальних класів або AR/VR технологій в навчальний процес потребує фінансових ресурсів на закупівлю та технічне обслуговування, що може бути проблемою для державних шкіл з обмеженим фінансуванням.
6.	<i>Потреба у додатковому</i>	Педагог повинні систематично вивчати нові технології та	Педагог, який звик до традиційних методів викладання, відчуває труднощі при використанні

	<i>навчанні педагогів.</i>	методи, що вимагає часу та ресурсів.	інтерактивної дошки або гейміфікації.
7.	<i>Ризик зниження особистого контакту між учнем і вчителем.</i>	Занадто активне використання цифрових технологій може скоротити живе спілкування, що негативно впливає на соціальні навички здобувачів освіти.	В аудиторії, де навчання відбувається через онлайн-тести та відео-заняття, здобувачі освіти менше взаємодіють між собою.
8.	<i>Можливість академічної нечесності.</i>	Онлайн-технології дають здобувачам освіти більше можливостей для списування або використання сторонніх джерел без розуміння матеріалу.	Під час дистанційного тесту здобувач освіти використовує підказки з інтернету».
9.	<i>Зниження соціальної взаємодії.</i>	Дистанційне та змішане навчання, є зручним, але може зменшити кількість особистих взаємодій між здобувачами освіти та педагогом. Це може призвести до ізоляції здобувачів освіти і відсутності розвитку важливих соціальних навичок, таких як комунікація, співпраця та емоційна підтримка.	Студенти, які проходять основну частину навчання через онлайн-платформи, можуть відчувати відсутність живого спілкування з викладачем і одногрупниками. Це може знижувати їх мотивацію і призвести до відчуття ізоляції або невдоволення навчальним процесом.
10.	<i>Перевантаження інформацією та труднощі з концентрацією</i>	Інноваційні технології можуть призвести до перевантаження учнів інформацією через надмірну кількість матеріалів, завдань, мультимедійних елементів, інтерактивних платформ. Це може негативно позначатися на здатності учнів зосередитися на ключових аспектах навчання.	Використання цифрових ресурсів (вебінарів, онлайн-курсів, мобільних додатків) може призвести до інформаційного перевантаження учнів, що ускладнює процес засвоєння основних концепцій. Замість того, щоб фокусуватися на конкретній темі, учні можуть розпорошувати свою увагу на безліч ресурсів.
11.	<i>Відсутність персоналізованого підходу для всіх здобувачів освіти.</i>	Попри те, що інноваційні технології можуть дозволити персоналізувати навчання, це не завжди можна реалізувати для всіх. Не всі мають рівний доступ до технологій, а також можуть бути відмінності у здатності користуватися ними ефективно.	Студенти, які не мають навичок роботи з технологіями, матимуть труднощі в освоєнні матеріалу, що призведе до нерівності в навчальних можливостях, де одні можуть скористатися інноваціями, інші — ні.
12.	<i>Залежність від технологій.</i>	Інтенсивне використання технологій може створити ситуацію, коли успіх навчання залежить від стабільної роботи технологій. Збої в роботі програмного забезпечення або	Під час дистанційних уроків у випадку проблем з Інтернетом учні можуть пропустити важливу частину матеріалу. Збої у роботі платформи для онлайн-навчання можуть призвести до зупинки

		відсутність Інтернету можуть суттєво вплинути на навчання.	уроку, що погіршує якість навчання.
--	--	--	-------------------------------------

Проаналізувавши та узагальнивши відповіді на *запитання №6* «Які рекомендації ви можете надати щодо ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій», ми виявили, що 3% аспірантів не можуть надати рекомендацій, проте більше 90% аспірантів пропонують рекомендації щодо ефективного використання інноваційних педагогічних технологій:

1. *Якісна підготовка викладачів.* Перед впровадженням нових технологій важливо провести навчання для педагогів. Це дозволить їм ознайомитися з інструментами й освоїти методики їх ефективного використання.

Рекомендація: забезпечте тренінги та курси підвищення кваліфікації для педагогів, де вони зможуть ознайомитися з новітніми педагогічними технологіями і навчитися використовувати їх у своїй практиці.

2. *Поетапне впровадження технологій.* Інноваційні технології краще впроваджувати поступово, щоб дати педагогам і здобувачам освіти час на адаптацію. Це дозволить уникнути перевантаження та забезпечить плавний перехід до нових методів навчання.

Рекомендація: почніть з інтеграції окремих інструментів або платформ, а потім поступово розширюйте їх застосування, оцінюючи ефективність на кожному етапі.

3. *Персоналізація навчання.* Інноваційні технології дозволяють адаптувати навчальний процес до потреб кожного здобувача освіти. Використовуйте адаптивні платформи та інструменти, що дають можливість створити індивідуальні плани навчання.

Рекомендація: використовуйте технології для збору даних про успішність здобувачів освіти і адаптуйте завдання та матеріали відповідно до рівня їхніх знань і здібностей.

4. *Інтерактивність і залучення здобувачів освіти.* Використання інтерактивних методів навчання: гейміфікація, відеоуроки, віртуальні

лабораторії та групові проекти, значно підвищує залученість здобувачів освіти до процесу навчання.

Рекомендація: використовуйте інструменти, що сприяють активній участі здобувачів освіти у процесі навчання, наприклад, інтерактивні платформи, опитування, форуми, завдання на основі ситуаційних задач і ігор.

5. *Технічна підтримка та забезпечення інфраструктури.* Важливо мати належну технічну інфраструктуру для забезпечення стабільного функціонування технологій у навчальному процесі. Потрібна наявність належного обладнання, швидкого Інтернет-з'єднання та технічної підтримки.

Рекомендація: забезпечте регулярне оновлення технічного обладнання та програмного забезпечення, а також доступ до кваліфікованої технічної підтримки для вирішення проблем, що можуть виникнути під час навчального процесу.

6. *Регулярна оцінка ефективності технологій.* Необхідно регулярно оцінювати, як інноваційні технології впливають на навчальний процес і досягнення здобувачів освіти. Це допоможе вчасно коригувати використання інструментів і забезпечити їх максимальну ефективність.

Рекомендація: визначте критерії успіху для впровадження нових технологій, використовуйте опитування, фокус-групи та аналітичні інструменти для збору відгуків від учнів і вчителів, щоб коригувати стратегію використання технологій.

7. *Заохочення самостійного навчання та дослідження.* Інноваційні технології дозволяють здобувачам освіти працювати над своїми інтересами та вчитися самостійно, використовуючи онлайн-ресурси, курси, відео та інші платформи.

Рекомендація: сприяйте розвитку самостійності у здобувачів освіти, надаючи їм доступ до додаткових матеріалів і ресурсів для глибшого вивчення

предмета. Мотивуйте здобувачів освіти брати участь в онлайн-курсах і дослідницьких проектах.

8. *Інтеграція технологій у традиційне навчання.* Інноваційні технології мають доповнювати традиційні методи навчання, а не заміняти їх. Вони повинні працювати як доповнення до класичних форм навчання, збагачуючи їх.

Рекомендація: застосовуйте технології для підкріплення та поглиблення традиційних методів. Наприклад, можна поєднувати лекції та семінари з онлайн-платформами для виконання завдань, обговорень і зворотного зв'язку.

9. *Фокус на безпеку та етику в онлайн-навчанні.* При використанні інноваційних технологій важливо враховувати безпеку здобувачів освіти у мережі, а також етичні аспекти використання цифрових інструментів. Це включає захист даних, етичне використання інформації, а також запобігання кібербулінгу.

Рекомендація: Навчайте здобувачів освіти безпечному та етичному використанню технологій, забезпечуйте захист особистих даних та приватності. Введіть правила та політики щодо використання технологій у навчальному процесі.

10. *Спільна робота з батьками та громадою.* Інноваційні технології можуть бути ефективними лише за умови співпраці з батьками та громадою. Важливо, щоб батьки були залучені до процесу і підтримували навчання своїх дітей вдома.

Рекомендація: регулярно спілкуйтеся з батьками через онлайн-ресурси, інформуйте їх про досягнення та проблеми здобувачів освіти, а також заохочуйте їх до участі в навчальному процесі через використання цифрових платформ.

Як бачимо, на думку аспірантів ефективне використання інноваційних педагогічних технологій залежить від багатьох факторів, серед яких важливу роль відіграють підготовка педагогів, доступ до необхідних ресурсів, регулярне оцінювання та коригування стратегії, а також інтеграція нових технологій у

традиційний навчальний процес. Правильне поєднання цих факторів дозволить значно підвищити якість навчання та зробити його більш ефективним і цікавим.

На запитання №7 «Визначте рівні готовності педагогів до інноваційної діяльності у ЗВО» аспіранти запропонували власне бачення проблеми.

25% аспірантів визначили високий рівень готовності педагогів до інноваційної діяльності у ЗВО. «Високий рівень притаманний тим, хто постійно навчається та експериментує з методами викладання».

70% аспірантів визначили середній рівень готовності педагогів до інноваційної діяльності у ЗВО. Зокрема аспіранти так тлумачать своє бачення:

«...середній, оскільки викладачі визнають необхідність інновацій, але використовують їх вибірково. Проходять курси підвищення кваліфікації, але не завжди застосовують нові знання», «...середній, оскільки є певна кількість викладачів, які активно впроваджують інновації, але все ще є бар'єри у вигляді технічних, методичних і психологічних труднощів», «...середнім, оскільки багато викладачів використовують лише окремі інноваційні методики. Проте спостерігається позитивна динаміка, оскільки дедалі більше закладів освіти впроваджують сучасні технології у навчальний процес». «...середній рівень готовності, бо вони використовують сучасні технології, але не завжди ініціюють нововведення самостійно». «...середній, з тенденцією до зростання, завдяки регулярним заходам щодо підвищення кваліфікації та популяризації інновацій».

2% аспірантів визначили низький рівень готовності педагогів до інноваційної діяльності у ЗВО. «Загалом рівень готовності педагогів я оцінюю як низький через брак престижності у професії викладача як такої, а тому і брак прихильників в інноваціях. Проте поняття «низький» не варто узагальнювати і результат може сильно різнитися від одного навчального закладу до іншого».

3% аспірантів зазначили, що «рівень готовності педагогів до інноваційної діяльності є дуже індивідуальним показником і в основному залежить від темпераменту, гнучкості та креативності». «Педагог – це більше ніж знання і

вміння в професійному плані, це психолог, це просвітник. Якщо є внутрішня потреба до просвітництва, то вона продукує потребу в пошуку нових методів».

Також цікавою і як такою, що вартує роздумів є міркування аспіранта «...стосовно змін в педагогіці. За рахунок формалізації процесів і руху за показниками варто вміти розділити старі і архаїчні методи від старих, але досі робочих та ефективних, адже сліпа гонитва за змінами, деколи, може більше зруйнувати, ніж набути нових якостей».

Висновки. Готовність до інноваційної діяльності є однією з важливих якостей науково-педагогічного працівника, показником успішності його як професіонала.

Особливостями готовності майбутнього науково-педагогічного працівника до інноваційної діяльності в умовах аспірантури є можливість її формування в процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу та під час педагогічної практики, акумулюючи все накопичене з теорії.

Експериментальне дослідження готовності майбутнього науково-педагогічного працівника до інноваційної діяльності в умовах аспірантури засвідчило, що здобувачі освіти високо оцінюють готовність викладачів ЗВО до інноваційної діяльності і вважають, що інноваційні педагогічні технології мають багато переваг, але їх застосування потребує ретельної підготовки та врахування можливих недоліків.

Список використаних джерел

1. Біляковська О., Герцюк Д. Забезпечення якості професійної підготовки фахівців у галузі освіти в цифровому освітньому просторі університету. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2025. Вип. 42. С. 179–188.

2. Галушак В. В. Деякі аспекти інноваційної діяльності сучасного педагога у ВНЗ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 7. С. 167–171.
3. Голодюк Л. Інноваційні форми розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у системі неперервної освіти. *Професійний розвиток педагога в контексті викликів сьогодення: збірник наукових статей за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 19 квітня 2023 р.)* / за ред. Т. К. Андрющенко. Черкаси : КНЗ «ЧОППОП ЧОР», 2023. С. 23–32.
4. Даниленко Л. І. Деякі аспекти формування готовності вчителя до інноваційної діяльності. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2015. Вип. 3. С. 439–445.
5. Дичківська І. М. Готовність до інноваційної діяльності у структурі професійно-особистісної підготовки педагога. *Наука і освіта*. 2011. № 5. С. 13–16.
6. Желанова В., Леонтьєва І. Готовність педагога до інноваційної діяльності: структура, критеріальний апарат, діагностичний інструментарій. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2024. № 41 (1). С. 14–20. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.412>
7. Інноваційна педагогічна діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти : моногр. / Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. та ін. ; уклад. А. О. Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 484 с.
8. Інноваційність розвитку вищої педагогічної освіти: від теорії до практики : колективна монографія / за заг. ред. Л. Л. Хоружої. Київ : Ліра-К, 2024. 232 с.
9. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі. *Освітологічний дискурс*. 2014. № 1 (5). С. 95–107.

10. Коновальчук І. Психологічні аспекти готовності учителів до інноваційної діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2011. Вип. 4, ч. 1. С. 155–161.
11. Кравченко В. М. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи до інноваційної педагогічної діяльності. *Innovative solutions in modern science*. 2016. № 8 (8). URL: <https://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/viewFile/994/1130>
12. Лисенко С. О., Суліма Л. В., Швець М. А. Інноваційні підходи до розвитку ключових компетентностей студентів у вищих навчальних закладах: методи та оцінка результатів. *Академічні візії*. 2024. Вип. 33. С. 1–10.
13. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 31. С. 11–18.
14. Муранова Н. Н., Волярська О. С. Готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2020. № 3. С. 56–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2020_3_11
15. Новгородська Ю. Г. Готовність до інноваційної освітньої діяльності як важлива професійна якість сучасного педагога. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка та психологія*. 2024. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-4-09-03>
16. Хаустова О. В. Готовність майбутніх педагогів вищої школи до інноваційної професійної діяльності. *Формування готовності до інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців: теорія і практика : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Запоріжжя, 17.05.2024) / за ред. І. А. Барбашової, Л. Г. Ярошук. Запоріжжя : БДПУ, 2024. С. 70–73.*